

Kognitív kommunikációs zavarok a mindennapi ellátásban – alkalmazható logopédiai eszközök és módszerek a Geriátriában

Szücs Ádám Attila^{1,2,3}, Pertet Dajana¹, Virág Andrea^{1,2,4}

Gadó Klára^{1,5}

¹Semmelweis Egyetem Geriátriai Klinika és Ápolástudományi Központ, Budapest

²Semmelweis Egyetem Doktori Iskola, Egészségtudományi Program

³ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-2217-7935>

⁴ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9836-327X>

⁵Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kar

Kulcsszavak: kognitív kommunikációs zavarok, geriátria, logopédia, adherencia, életminőség

A tanulmány célja, hogy bemutassa a kognitív kommunikációs zavarok (KKZ) jelentőségét a geriátriai ellátásban, valamint rávilágítson a logopédia szerepére és a legújabb kutatási irányokra a diagnosztika és a terápiás intervenció területén. A vizsgálat különös hangsúlyt fektet a mindennapi gyakorlatban is alkalmazható eszközökre és módszerekre, amelyek hozzájárulnak a terápiás adherencia javításához és az életminőség növeléséhez idős, stroke-on átesett, agysérült, illetve neurodegeneratív betegséggel élő páciensek esetében.

A KKZ nem csupán nyelvi, hanem kognitív és pragmatikai problémákat is magában foglal, amelyek közvetlenül befolyásolják a funkcionális kommunikációt, az önállóságot és a szociális részvételt, rontják a terápia sikerességét, fokozzák a gondozói terheket és hozzájárulnak az izolációhoz.

A tanulmány irodalmi áttekintésre, saját klinikai esettapasztalatokra és korábbi előadásaimra épül. A terápiát segítő eszközök között szerepelnek a klasszikus és alternatív lehetőségek, például vizuális segédeszközök, külső memória-támogatók (naptárak, gyógyszeradagolók, kommunikációs táblák), valamint digitális kognitív tréning alkalmazások. Csoportos foglalkozásokon kreatív és interaktív eszközök – például Dixit vagy MoodCards kártyák – használhatók a szociális készségek fejlesztésére és az izoláció csökkentésére. Az egészségügyi szakdolgozók és a betegek edukációja, valamint az interdiszciplináris együttműködés szintén kulcsfontosságú elemei a gyakorlatnak.

A kutatási eredmények azt mutatják, hogy a logopédiai intervenciók a geriátriában jelentősen javíthatják a terápiás együttműködést és a mindennapi kommunikációs helyzetekben való részvételt. Az eszközökkel és módszerekkel támogatott terápia elősegítheti a páciensek

önállóságát, csökkentheti a kórházi visszakerülések arányát, és erősíti a társas kapcsolatok fenntartását. Mindemellett a csoportos és otthoni gyakorlatok bevonása növelik a motivációt.

A kognitív kommunikációs zavarok felismerése és kezelése elengedhetetlen a magas színvonalú geriátriai ellátásban. Elméleti szempontból a logopédia olyan interdiszciplináris terület, amely nem csupán a nyelvi, hanem a kognitív és a szociális funkciókat is integráltan kezeli. A terápiás szemlélet egyre inkább a funkcionalitásra és a mindennapi életben való boldogulás támogatására összpontosít, hiszen a cél nem pusztán a kommunikációs képességek fejlesztése, hanem azok gyakorlati alkalmazhatóságának biztosítása. A bemutatott módszerek könnyen adaptálható és páciens-központú megoldásokat kínálnak, amelyek elősegítik a terápiás együttműködés erősítését, a biztonságos ellátást és az életminőség tartós javítását. A jövő geriátriai modelljeiben kulcsfontosságú a logopédusok és beszédterapeuták interdiszciplináris szerepének megerősítése, hogy hatékonyan járuljanak hozzá az idősödő társadalom mindennapi szükségleteinek kielégítéséhez.